

STANDARDY KVALITY PÉČE O DĚTI ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče

Pacnerová Helena, Myšková Lucie

O ÚSTAVU

Národní ústav pro vzdělávání je přímo řízenou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Vznikl v roce 2011 sloučením Národního ústavu odborného vzdělávání (NÚOV), Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (VÚP) a Institutu pedagogicko-psychologického poradenství ČR (IPPP ČR). Na základě této geneze je tematické zaměření NÚV poměrně rozsáhlé. Pokrývá problematiku pedagogicko-psychologického poradenství, ústavní výchovy, prevence rizikového chování, péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, dále se zabývá tvorbou rámcových vzdělávacích programů, sleduje uplatnění absolventů škol na trhu práce atd.

Představovaná tvorba standardů byla realizována v **Oddělení pro ústavní a ochrannou výchovu a prevenci rizikového chování**. Naším cílem je přinášet informace o stavu ústavní péče, preventivně výchovné péče a prevence rizikového chování v ČR, vytvářet příležitosti pro metodickou podporu odborníků a hledat cesty pro řešení aktuálních otázek a výzev v těchto oblastech. Za tímto účelem:

- ☐ **Uskutečňujeme výzkumy**
- ☐ **Vytváříme strategické a koncepční materiály, vedeme pracovní skupiny**
- ☐ **Zjišťujeme, v čem se odborníci v dané oblasti chtějí dále vzdělávat a připravujeme vzdělávací aktivity**
- ☐ **Organizujeme příležitosti pro metodickou podporu odborníků**
- ☐ **Vydáváme publikace, články, výstupy výzkumů**
- ☐ **Podílíme se na připomínkování a přípravě legislativy**

DŮVOD VZNIKU

2009

„Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009–2011“ (NAP)

Poprvé byla v českém právním předpisu potřeba vzniku standardů kvality pro oblast ústavní výchovy a preventivně výchovné péče vyjádřena usnesením vlády č. 883 z července 2009, kterým byl NAP schválen. NAP definuje klíčové aktivity nutné pro zvýšení kvality péče o ohrožené děti - mezi ně jsou zařazeny také standardy kvality.

2011

„Národní strategie ochrany práv dětí: Právo na dětství“

Transformační aktivity včetně tvorby standardů kvality péče a posilování prevence byly dále rozpracovány v návazné národní strategii, která byla Vládou ČR schválena v listopadu roku 2011 a jejíž cíle mají být naplněny do roku 2018. Podrobněji pak byly strategické cíle rozpracovány ve schváleném „Akčním plánu k naplnění národní strategie ochrany práv dětí 2012–2015“.

2012

Novela zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

V roce 2012 byla schválena novela zákona, kterou bylo zmocňovací ustanovení §41 doplněno tak, že „... ministerstvo stanoví vyhláškou standardy kvality pro preventivně výchovnou péči ve střediscích a standardy kvality pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy v zařízeních“.

HISTORIE VZNIKU

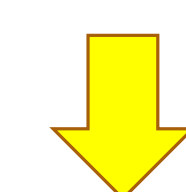
2012

MŠMT předává úkol vytvořit standardy Národnímu ústavu pro vzdělávání.

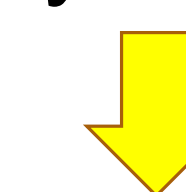
listopad 2012

Vzniká pracovní skupina složená z vedoucích pracovníků všech typů zařízení a zástupce České školní inspekce.

2013

Vzniká fokusní skupina mladých dospělých, kteří část svého života prožili v ústavní výchově.

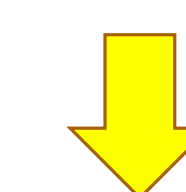
2014

Je zveřejněna první pracovní verze standardů a je zahájena veřejná odborná diskuze, do které se zapojilo více než 200 odborníků.

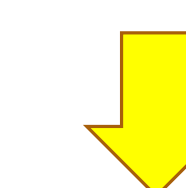
konec roku 2014

Probíhá pilotní ověření standardů* na 10 zařízeních ÚV/OV, SVP po celé ČR.

leden 2015

NÚV předává finální verzi standardů na MŠMT.

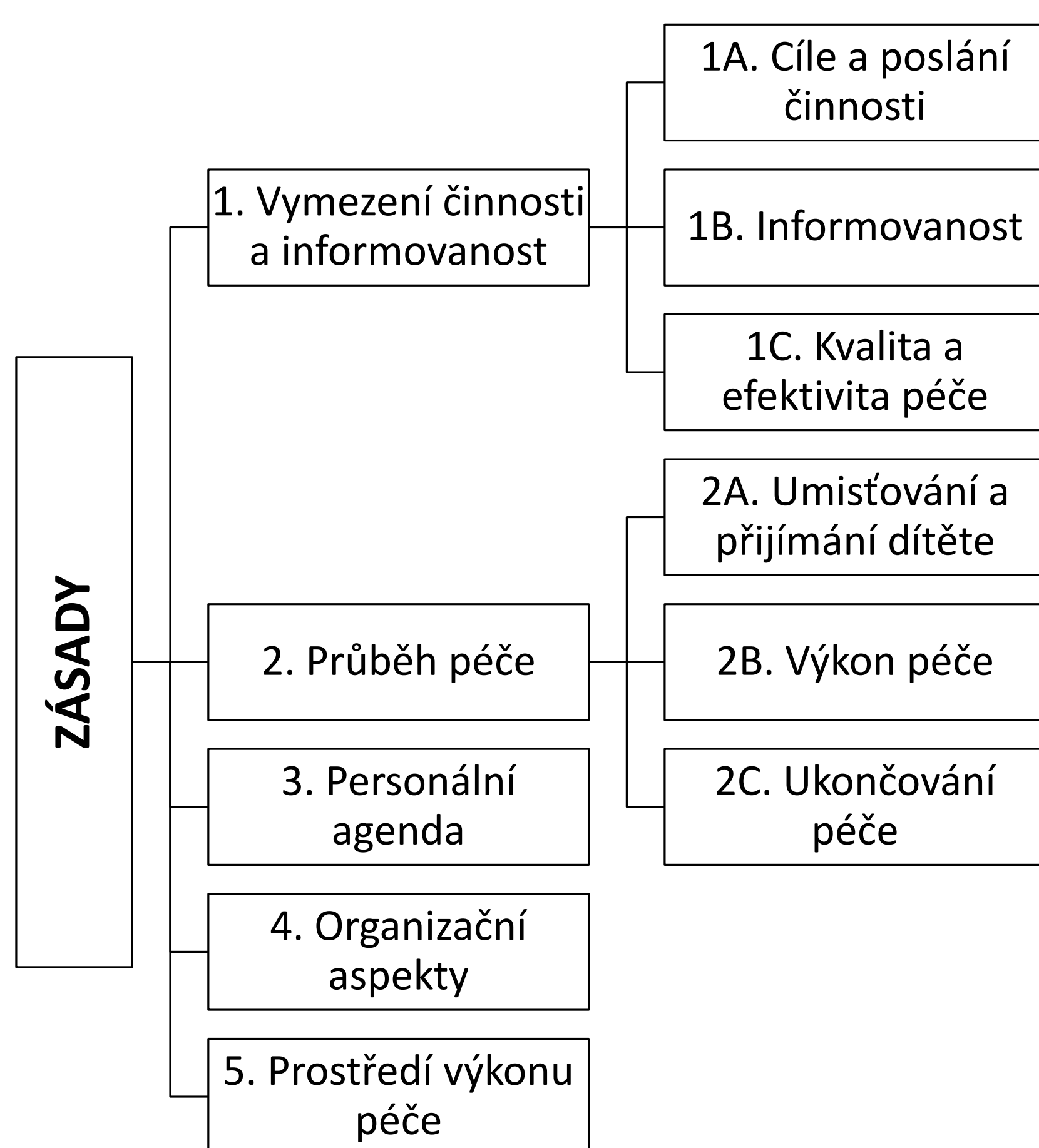
březen 2015

MŠMT vydává standardy jako metodický pokyn

STANDARDY KVALITY PÉČE O DĚTI ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče

Pacnerová Helena, Myšková Lucie

ZÁKLADNÍ STRUKTURA

Celkem je v dokumentu 67 standardů. Vzhledem k tomu, že řada kritérií kvality je již v současné době stanovena zákonnými nebo nad zákonnými normami, bylo nutné zachovat kompatibilitu s existujícími ustanoveními.

AKCENTY

Standardy kvality péče o děti mají za cíl podpořit v praxi v zařízeních ÚV/OV a SVP zejména ty principy péče o děti, které se na základě aplikovaného výzkumu a výsledků praxe ukázaly být jako prospěšné pro vývoj dítěte, rozvoj jeho potenciálu, zajištění bezpečí, zvyšování šancí na začlenění do společnosti a zvyšování šancí na návrat do rodiny. Při tvorbě standardů jsme se zaměřili především na tyto akcenty:

Vztahy dítěte; zejména podpora individuálního vztahu dítě–pracovník v zařízení, podpora pozitivních vztahů, práce s narušenými vztahy, podpora udržování navázaných vztahů mezi dítětem, jeho rodinou a blízkými lidmi.

Dítě v kontextu; zejména podpora zachování sociálních, vztahových, materiálních a prostorových kontextů, ze kterých dítě přichází, podpora práce se životním příběhem dítěte, podpora spolupráce zařízení s rodinou a blízkými osobami dítěte.

Dítě jako aktivní tvůrce a účastník procesu; zejména podpora možností spoluutvářet svůj život v rámci zařízení i mimo něj díky možnostem rozhodovat se o běžných každodenních záležitostech.

Dítě jako součást komunity/obce, nikoli pouze zařízení; zejména podpora zapojování dětí do aktivit komunity a snižování separace dětí a dětských skupin vyrůstajících v zařízení od ostatních lidí a aktivit v blízkém okolí.

Dítě a jeho jedinečnost; zejména podpora péče založené na vyhodnocení potřeb každého dítěte, utlumování skupinově založených postupů.

Dítě na cestě k dospělosti; zejména podpora aktivit, které rozvíjejí kompetence potřebné pro samostatný život dětí; podpora rozvoje podpůrných aktivit zařízení při přechodu mladých dospělých do samostatného života.

Dítě v bezpečí; zejména podpora auto evaluace zařízení, podpora ochrany soukromí a intimity dítěte, prevence zneužití moci, podpora bezpečných mechanismů komunikace o dítěti a jeho rodině, prevence nálepkování dítěte.

Kritéria kvality, která tyto hodnoty konkretizují ve standardech, jsou formulována s ohledem na možnosti legislativy a praxe. Předpokládáme další inovace současných standardů kvality ruku v ruce s inovacemi v právních předpisech a s posunem kvality v praxi.

KOMU JSOU URČENY

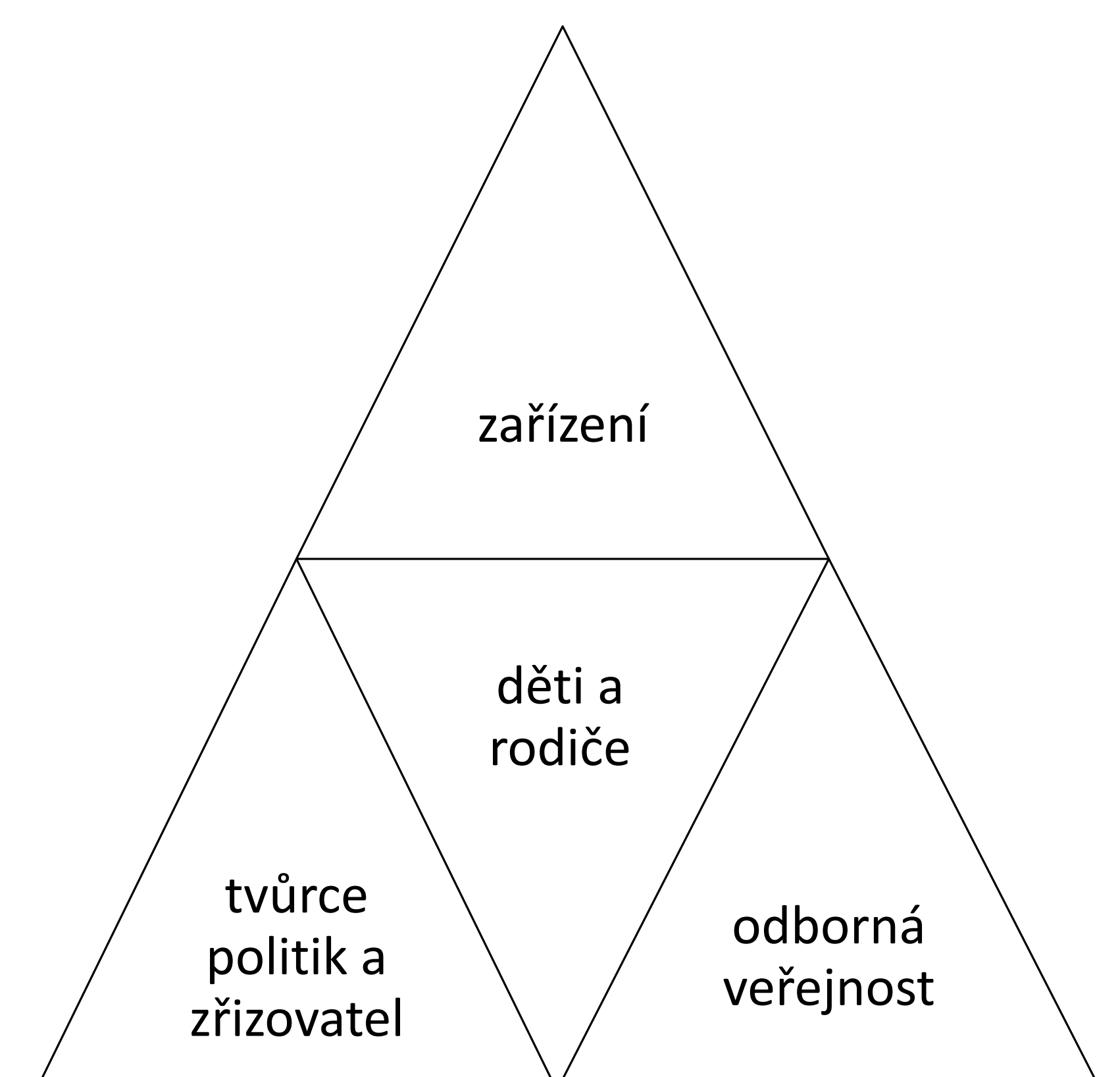
Účelem standardů kvality je nastavení, udržení a zvyšování srovnatelné úrovně kvality poskytované péče v jednotlivých školských zařízeních napříč celou Českou republikou.

Jsou určeny:

pracovníkům zařízení ÚV/OV a SVP **pro sebereflexi, sebehodnocení práce a zařízení, a metodické vedení;**

tvůrcům politik a zřizovatelům **pro monitoring a kontrolu poskytované péče;**

dětem, rodičům a odborné veřejnosti **pro orientaci v tom, co mohou od péče očekávat.**

Podrobné informace o standardech kvality a plné znění standardů naleznete na:

www.nuv.cz/t/uov

Kontakt na autora:

Helena.Pacnerova@nuv.cz